شي جینپیڤ فرانسیانك زۆڤتۆڤی ماكرونمەن تەلەفوندا سویلەستی

(باسی 1 ـ بەتە)

ئبز اۆەلگی ماقساتتی هسته بەرىك ساقتاپ، ورتاق تانمنان جازباي، جۆڤگو مەن فرانسیا قارىم ـ قاتـ ناسنك تۆتقاسن مقتی ۆستاپ، اۆس ـ كۆیستی كۆشەیتپ، سەلبەستكتی تەرەڤدەتپ، كەلەلی حا- لقارالق جانە وڤىرلىك ماسەلەلەر جوننىدە ئجیی پىكرلەسۆدی جانە سایكەسۆدی ساقتاپ، ەكی ەلدىك قارىم ـ قاتناسنىك اناعۆرلىم زور داموٚن بلگەرىلەتۆمىز كەرەك.

شي جینپیڤ بىلاي دەپ باسا داربپتەدی: جۆڤگو ئوزنىك جولی، نازاریاسی، ئتۆزىمی، ما- دەنیەتی جوننىدە معمم سەنمگە یە، سونداي ـ اق ئار ەل حالقنىك ئوزی تاڤداعان داموٚ جولىنا قۆرمەت ەتەدی. تۆرلشە قوعامدىق تۆزىمدەگی ەلدەردىك ئوزارا قۆرمەت ەتۆننە، بەیبت قاتار تۆرۆىنا، بىرگە داموٚنا بولادی. جاڤا جاعدایدا جۆڤگو مەن ەۆروپا سەلبەستگنىك الەمدىك جانە ستراتەگیالق سیپاتی اناعۆرلىم كورنەكتىلەنە ئتۆس- تی. مەیلی حالقارالق اۆقىم قالاي وزگەرسەدە، جۆڤگو جاق جۆڤگو مەن ەۆروپا قارىم ـ قاتناسـ نىك اقاۆسز، ورنقتی داموٚن بۆلجماستان بلگەرد- لەتۆگە كۆش سالادی، ەۆروپا جاقتىك جۆڤگوعا قا- راتا بەلسەندی سایاسات اتقارۆن ئۆمت ەتەدی. ەكی جاق بىرگە قۆلشنىپ، جۆڤگو ـ ەۆروپا قارجی قوسۆ كەلسمی كەلسسوزىن جەدەل ورىنـ داپ، جۆڤگو ـ ەۆروپا قورشاعان ورتا جانە كلیمات جوننىدەگی جوعاری دارەجەلىلەر كەڤەسىن، سونداي ـ اق سیفرلی سالاداعی جوعاری دارەجەلىلەر كە- ڤەسن جاقسی وتكزىپ، جۆڤگو ـ ەۆروپا قارىم ـ قاتنا- سنىك تىك ساتىعا قادام تاستاۆىن بلگەرىلەتۆی كەرەك.

ماكرون مىنالاردی ئبلدىردی: فرانسیا مەن جۆڤگو ەكی ەل جاڤا تیپتی ایدارشا ۆیرۆس وكپە قابىنۆ ىندەتىنە قارسی اتتانۆدا تاماشا سەلبەستىك جاسادی، ئارقایسی سالاداعی اۆس ـ كۆیسی، سەلبەستگی جاپپاي بلگەرىلەدی. فرانسیا جاق دەربەس، ئوز ـ وزىنە قوجاین بولۆ سىندی دیپلو- ماتیا ئداستۆرىن ۆستانىپ، جۆڤگومەن قارىم ـ قاتـ ناسىن دامىتۆعا ایرىقشا ئمان بەرەدی، جۆڤگو جاقپەن بىرگە ۆزدىكسز قۆلشنىپ، فرانسیا مەن جۆڤگونىك، ەۆروپا مەن جۆڤگونىك سەلبەستگىن تەرەڤدەتۆدی قالایدی. ەۆروپا مەن جۆڤگونىك قارجی قوسۆ كەلسمی كەلسسوزىنده تەز ارادا تا- بسقا قول جەتكزۆدی ئۆمت ەتەدی. فرانسیا جاق جۆڤگو جاقتىك كلیمات وزگەرسی پاریج كە- لسمىن جاساسۆعا قوسقان ماڤىزدی ۆلەسىن، سونداي ـ اق ۆاكسینا، قارىزدی ازایتۆ، قایتارىلۆ مەرزىمىن كەشۆىلدەتۆ جاقتاردا اتقارعان ماڤىزدی رولىن، اسرەسە، وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەرگە كورسەتكەن قولداۆىن القایدی، جۆڤگو جاقپەن بىرگە كلیمات وزگەرسی، الەۆمەتتىك دەنساۆلىق ساقتاۆ، افریكامەن بولعان سەلبەستىك سیاقتی الەم- دىك جانە وڤىرلىك كەلەلی ماسەلەلەر جوننىدە سایكەسۆدی، سەلبەسۆدی كۆشەیتۆدی ئۆمت ەتە- دی. مەن ئساتی كەلگەندە جۆڤگوعا تاعی دا ساپار- لاي بارۆدی ئۆمت ەتەمىن.

ەكی ەلدىك مەملەكەت باسشىلاری كەلەسی سا- تداعی ەكی جاقتی، كوپ جاقتی سەلبەستىك جوننىدە تالقی وتكزىپ، كوپتەگەن ماڤىزدی ورتاق تانمعا كەلدی، سونداي ـ اق ئوزدی ـ ئوزنىك قاتىستی تا- راۆلارىنا جەدەل تیاناقتاندىرۆدی تاپسردی:

ئبرىنشی، ەكی ەلدىك زاڤ شعارۆ قۆرىلىم- داری باسشىلارىنىك تۆڤعش رەت بەینە ەكران تا- سلىندە جۆڤگو ـ فرانسیا پارلامەنت اۆس ـ كۆیـ سی مەحانیزمىنىك 11 ـ رەتكی ماجلىسىنە قاتناسۆ- دی قارسی الادی.

ەكىنشی، تىرشلىك مەدیتسیناسی، بیولوگیالق تۆقىم جەتىلدىرۆ، اي شارىن جانە مارستی بارلاۆ، جاساندی سەرىك زەرتتەۆ، اشۆ سیاقتی سالالاردا ئتپتی دە كوپ سەلبەستىك وربستەتۆ.

ئۆشنىشی، شەكارا وتكەلدەرىنىك دستىق لەذ- یالی بایلانسی سیاقتی مەحانیزمدەر ارقلی كەدەذ- دىك تەكسەرۆ، كارانتینىدەۆ سەلبەستگی دەڤگەیىن جوعارىلاتپ، قامداۆ تىزبەگىنىك ورىنقتىلعىنا شىنا- یی كەپىلدىك ەتۆ.

ئتورتىنشی، جاڤا تیپتی ایدارشا ۆیرۆس وكپە قابىنۆ ىندەتی الا كەلگەن قیىنشىلقتی جەڤىپ، افریكا شوشقا وباسىن وڤىرلەندىرە باسقارۆ تەحنیـ كاسی كەڤەسی ایاق الىسىن جەدەل بلگەرىلەتپ، سەلبەستىك كەلىسمی جوننىدە ەرتەرەك ماندىك جەتىستىككە قول جەتكزۆگە تالپىنۆ.

بەسنشی، بەیجیڤ 2022 ـ جلعی قسقی ولیمپیا- داسىن جانە پاریج 2024 ـ جىلعی ولیمپیاداسىن وراي ەتىپ، ولیمپیادا مەن حالقتىق اۆس ـ كۆیس سەلبەستگىن كۆشەیتپ، ئوزارا ئتۆسىنسۆ جانە دوستقتی نعایتۆ.

التىنشی، «جۆڤگو ـ ەۆروپا جاعراپیالق بەلگی كەلىسمىنىك» 2021 ـ جىلدىك باسىندا رەسمي كۆشكە ەنۆىن قارسی الۆ. شاي، ئجۆزىم شارابی، ىرىمشىك سیاقتی جۆڤگو مەن فرانسیانىك جوعاری سورتتی، ەرەكشەلىككە یە اۆىل شارۆاشـ لمعی ازىق ـ تۆلىك ونمەدەرىن ەكی جاقتاعی سا- سزداعان وتباسىلارىنا جەتكزۆدی قولداۆ.

جەتىنشی، "جاڤا تیپتی ایدارشا ۆیرۆس وكپە قابىنۆ ىندەتىنىك ۆاكسیناسی مەن ئدارىسىن زەرتتەپ، اشۆدی، ئوندىرۆدی جانە ئادىل ئبو- لسۆدی جەدەلدەتۆ سەلبەستىك ۆندەۆىنە" جانە "جاڤا تیپتی ایدارشا ۆیرۆس وكپە قابىنۆ ىندەتی ۆاكسیناسی اتقارۆ جوسپارىنا" بەلسەنە قاتناسپ، وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەرگە كومەكتەسۆ ـ سۆیەمەلدەۆ سەرپىنىن ارتتىرپ، ۆاكسینانی ئار ەل حالقی شىن مانىندە بستەتە الاتىن، بستەتۆگە مۆم- كىندگی جەتەتىن الەۆمەتتىك ونمگە اینالدىرۆ.

سەگزىنشی، كوپ جاقتىلقتی بىرگە قورعاپ، كلیمات وزگەرىسىنە قول ۆستاسا توتەپ بەرىپ، بیىل 12 ـ ایدىك 12 ـ كۆنگی كلیمات ۆلی ماقسات جوعاری دارەجەلىلەر باس قوسۆىن جانە كەلەر جىلعی 1 ـ ایداعی "ئبر عالامشار" جوعاری دارە- جەلىلەر باس قوسۆىن جاقسی وتكزۆدی قولداپ، حالقارالق قوعامدی كەلەر جىلعی «ورگانیزمدەر- دىك كوپ تۆرلىلىك شارتىنىك» 15 ـ رەتكی شارت جاساسۆشی جاقتار جینالسىنا، «بىرلەسكەن مەملە- كەتتەر ۆیمی كلیمات وزگەرىسی جۆلگەلىك شارتىنىك» 26 ـ رەتكی شارت جاساسۆشی جاقتار جینالسىنا انا- عۆرلىم بەلسەنە قاتناسۆعا جۆملىدىرپ، جوعارىداعی ما- ڤىزدی حالقارالق كەڤەستىك تارتىپتەردە بەلسەندی ناتیجەگە قول جەتكزۆدی بلگەرىلەتۆ.

ەكی جاق تاعی یراننىك یادرو ماسەلەسی، وڤتۆستىك ۆیەك تەڤىز ـ مۆحیتىن قورعاۆ سیاقتی ماسەلەلەر جوننىدە پىكىر اۆىستىردی.

ورىنقتىلق باریسندا بلگەرىلەپ، ەكپىندەي العا تارتتی

(باسی 1 ـ بەتە)

شي جینپیڤنىك جاڤا ئداۆىر جۆڤگوشا سوتسیالیسـ تىك ەكونومیكا یدەیاسی ـــ جاڤا داۆىردەگی ەلـ- ممزدىك ەكونومیكالق داموٚ امالیاتىنىك نازاریالق جاۆهاری، جۆڤگوشا سوتسیالیستىك سایاسي ەكو- نومیانىك ەڤ جاڤا جەتىستگی.

ورتالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ئماجلىـ سی ـــ شي جینپیڤنىك جاڤا ئداۆىر جۆڤگوشا سوتسیالیستىك ەكونومیكا یدەیاسىن تۆسىندىرەتىن جانە امالیاتتا ایگىلەیتىن ماڤىزدی تۆعىر. "13 ـ بەسجلىدىق" مەزگىلىندە اشلعان ورتالقتىك ەكو- نومیكالق قزمەت ماجلىستەرىندە كاسپ سالاسـ- نىك داموٚنىان قالا، اۆىلدىك وڤىرلىك سایكەستی داموٚنا دەین، بایلىق، قورشاعان ورتادان قوعامعا، حالق تۆرمسىنا دەین، سىرتقا ەسىك اشۆدان جا- ڤالق اشۆ ارقلی دەم بەرۆگە دەین ەكونومیكالق قزمەتتىك جوعاری دەڤگەیلی ایبندی جوباسی كۆن ساین كەمەلدەنىپ، مەملەكەتتىك داموٚىنداعی كەلە- لی ستراتەگیالاردىك كەمستكتەری تولقتىرىلىپ، كەلەلی باعىت، سایاساتتار اناعۆرلىم كەمەلدەنىپ، داموٚ بەتالسی اناعۆرلىم ایقندالا ئتۆستی.

5 جىلدان بەری ورتالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ماجلىستەری ەكونومیكالق سایاساتتاردىك جۆلگەلىك جوباسىن جاسادی ـــــ

"13 ـ بەسجلىدىق" مەزگىلىندە حالقارالق جاعداي قۆىلمالی، ەل ىشىندەگی رەفورما، داموٚ مىندەتتەری اۆىر بولدی، ورتالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ماجلىستەری داموٚدىك داۆىرلىك تاقىربی مەن تاریحي ماڤىزدی مىندەتىن مقتی یگەرىپ، داموٚ اۆقىمنا ئبر ـ بىرلەپ ماڤىزدی تۆجىرىم جاساپ، داموٚ بەتالسی جوننىدە ئبر ـ بىرلەپ كە- لەلی شەشىم شعاردی.

2016 ـ جىلی "ورىنقتىلق باریسندا بلگەرىلەۆ قزمەت جالپی ارناسی ەل باسقارۆدىك ماڤىزدی پرینسیبی" ەكەندگی العاش رەت باسا داربپتەلـ- دی؛

2017 ـ جىلی "ەلمىز ەكونومیكالق داموٚی دا جاڤا داۆىرگە قادام تاستادی، نەگزگی ەرەكشەلـ- گی ەلمىز ەكونومیكاسی جوعاری قارقىنمەن ارتۆ كەزەڤىنەن جوعاری ساپالی داموٚ كەزەڤىنە ئوتتی" دەپ ایقىن العا قویىلدی؛

2018 ـ جىلی "ەلمىز داموٚىنىك ئالی دە ئاری ۆزاق ۆاقت ماڤىزدی ستراتەگیالق وراي مەزگـ- لىندە تۆرعاندىعی" تاعی دا انىق ئتۆسىندىرىلدی؛

2019 ـ جىلی "ەلمىز ەكونومیكاسىنىك ورىنق- تىلق باریسندا جاقسارۆ، ۆزاق ۆاقت جاقسارۆ نە- گزگی اۆقىمنىك وزگەرمەگەندگی" باتىل اتاپ كورسەتىلدی.

یدەیانی بىرلىككە كەلتىرۆ، تانمدی تەرەڤـ- دەتۆ ـــ ەكونومیكالق قزمەتتی ویداعداي سـ- تەۆدىك نەگزی. 5 جىلدان بەری ورتالقتىك ەكو- نومیكالق قزمەت ماجلىستەری جاڤا داموٚ ۆستانـ- مىن جەتەكشی، قامداۆ جاعنداعی قۆرىلىمدىق رە- فورمانی نەگزگی جەلی ەتكەن سایاسات جۆیەسىن بلگەرىلەتپ، قالیپتاستىرىپ، ەلمىز ەكونومیكاسىن ۆزدىكسز، اقاۆسز داموٚعا جەتەكتەیتىن جۆیەلی سایاسات جۆلگەسىن العا قویىپ، جۆڤگو ەكونومیـ- كاسی كەمەسىن دۆرىس بەتالسپەن العا بلگەرىلەۆـ- گە پارمەندی جەتەكتەدی.

5 جىلدان بەری ورتالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ماجلىستەری نساناىنی جۆزەگە اسرۆدىك قۆرىلىس چەرتوجىن ایقندادی ـــــ

"13 ـ بەسجلىدىق" مەزگىلىندە ەلمىز توتەذـ- شە وزگەشە باریستی باسپ ئوتتی: 2016 ـ جىل، جاپپاي دوڤگەلەك داۆلەتتی قوعام ورناتۆدىك شەشۆشی جەڤىسىنە جەتۆ كەزەڤىنىك باستالاتىن جىلی، قۆرىلىمدىق رەفورمانی بلگەرىلەتۆدىك قامال الۆ جىلی؛ 2017 ـ جىل، "13 ـ بەسجلىدىق" جوبانی اتقارۆدىك ماڤىزدی ئبر جىلی، قامداۆ جا- عنداعی قۆرىلىمدىق رەفورمانی تەرەڤدەتۆ جىلی؛ 2018 ـ جىل، رەفورما جاساۆدىك، ەسىك اشۆدىك 40 جلدىعی، جاپپاي دوڤگەلەك داۆلەتتی قوعام ورناتۆدىك شەشۆشی جەڤىسىنە جەتۆ، "13 ـ بەسـ- جلىدىق" جوبانی اتقارۆدىك باس ـ ایاعىن تۆتاستـ- راتىن شەشۆشی ئبر جىل؛ 2019 ـ جىل، جاڤا جۆڤگو قۆرىلعاندىعىنىك 70 جلدىعی، جاپپاي دوڤـ- گەلەك داۆلەتتی قوعام ورناتۆدىك شەشۆشی جىلی؛ 2020 ـ جىل، جاپپاي دوڤگەلەك داۆلەتتی قوعام ورناتاتىن جانە "13 ـ بەسجلىدىق" جوبانی ایاقتاتا- تىن جىل.

ئبر ـ بىرلەگەن ماڤىزدی داموٚ تۆیىندەری، ئبر ـ بىرلەگەن كەلەلی نسانا ـ مىندەتتەر، ورتـ- لقتىك ەكونومیكالق قزمەت ماجلىستەری با- عىتتامالق سیپاتقا یە ماكرولىق رەتتەۆ ـ مەڤگەرۆ شارالارىن تۆراقتاندىرپ، اتقارپ، ایقىن ەكونومیكالق قزمەت مىندەتتەرىن العا قویدی.

ورىنقتىلق باریسندا بلگەرىلەۆ قزمەت جالپی ارناسنا تاباندی بولپ، ماكرولىق سایاساتـ- تی ۆیلەسمدی ۆاقىتتا الدىن الا رەتتەپ، انتەك رەتتەپ، یكەمدی شارا قولدانىپ، ئادىس ـ امالدی ئدال بەلگىلەپ، بازار ارەكەتىنە ئونمدی تۆردە جەتەكشىلىك ەتپ، قوعامدىق مەجەنی ورىنقتىر- دی، 2016 ـ جىلدان 2019 ـ جىلعا دەیىن ەلمىز ەكونومیكاسی جىلىنا ورتا ەسەپپەن 6.7% ارتىپ، ورىنقتىلق باریسندا بلگەرىلەۆدی جۆزەگە اسردی.

جاپپاي دوڤگەلەك داۆلەتتی قوعام ورناتۆ نساناسىن باستان ـ ایاق كوزدەپ، ئۆش ئری قامال الۆ شایقاسىنىك جەڤىسىنە قول جەتكزۆ، ئونمدی قامداۆدی كەڤەیتۆ، حالق تۆرمسىن قام- تاماسز ەتۆ مەن جاقسارتۆدی كۆشەیتۆ جاقتارىندا ۆزدىكسز تۆردە ناقتی ئادىس ـ امالدار، قاتاڤ شارالار شعارىلىپ، حالق بۆقاراسىنىك تۆرمىس دەڤگەیی كورنەكتی تۆردە جوعارىلاتىلدی.

جوعاری ساپالی داموٚدی كۆش سالا بلگەرىلە- تپ، ناقتی ەكونومیكانی زور كۆشپەن گۆلدەندىر- رپ، ئتۆرلی بازار تۆلعالارىنىك ومىرشەڤدىگىن قاۆلاتپ، وڤىرلەردی سایكەستی دامىتۆ ستراتەگیا- سىن اتقارپ، جاڤادان گۆلدەنگەن كاسپ سالالا- رىنىك شاپشاڤ داموٚىن، ئداستۆرلی كاسپ سالاسـ- نىك دارەجەسىنىك جەدەل جوعارىلاۆىن بلگەرىلە- تپ، جۆڤگونىك داموٚىنىك جاڤا باسمدىعىن تۆلعالادی.

امالیات ورتالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ما- جلىستەرىندە شعارىلعان ئبر قدىرۆ شەشمدەر- دىك دۆرىس ەكەنىن، شي جینپیڤ جولداستی ۆیتقی ەتكەن پارتیا ورتالق كومیتەتىنىك كۆردەلی دە قۆبلمالی جاعدایدا ەكونومیكالق قزمەتتی مەڤـ- گەرۆدەگی ەرەك اقىل ـ پاراساتی مەن قابىلەتىن ایگىلەگەندگىن تولىق دالەلدەدی.

5 جىلدان بەری، ورتالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ماجلىستەرىندە ۆزاق بولاشاق كوزدەلـ- گەن جول كارتاسی ورنالاسترىلدی ـــــ

پارتیا 19 ـ كەزەكتی ورتالق كومیتەتىنىك بە- سنشی جالپی ماجلىسىندە ەل ىشىندەگی ۆلكەن ایـ- نالمدی نەگز ەتەتىن، ەل ئشی، حالقارا سىندی قوس اینالىم ئبرىن ـ ئبری جەبەیتىن جاڤا داموٚ ارناسىن جەدەل قالپىتاسترۆ العا قویىلدی.

ەل ىشىندەگی ۆلكەن اینالمدی بلگەرىلەتۆگە "13 ـ بەسجلىدىق" مەزگىلىندە مەعم نەگز قالاندی. 2018 ـ جىلعی ورتالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ئماجلىسی "قۆاتتی ەل ئشی بازارىن قا- لىپتاسترۆدی جەبەۆدی" العا قویدی، 2019 ـ جىلعی ماجلىستە "ەرەكشە زور كولەمدی بازار با- سمدىعىن تولىق اشىپ، تۆتىنۆدىك نەگزدىك رولی مەن قارجی قوسۆدىك شەشۆشی رولىن ساۆـ- لەلەندىرۆ كەرەكتگی" ونان اری ایقندالدی.

جاعداي مەن مىندەتتىك وزگەرىسىنە نەگز- دەلە وتىرپ، كەزەكتەگی جاعدایدی تیاناق ەتىپ ئاری ۆزاق بولاشاققا نازار سالىپ، ستراتەگیالق جوبالاۆ مەن ورنالاسترۆدی الدىن الا جۆرگزۆ ـــ ورتالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ئماجلىسىنىك ما- ڤىزدی ەرەكشەلگی.

كەلەسی جىل "14 ـ بەسجلىدىق" جوبا باستا- لاتىن جىل، ەندی اشلاتىن ورتالقتىك ەكونومیكا- لىق قزمەت ئماجلىسی جالپي سوتسیالیستىك وسزاماندانعان مەملەكەت قۆرۆ جاڤا ساپارىنا قادام تاستاۆ جىلىن باستاۆعا ارەكەت جوباسىن ور- نالاستراتىندعی داۆسز.

بەتالستی بەكەمدەپ، تاباندىلقتی ساقتاۆ

ـــ جاڤا داموٚ ۆستانىمىن دایەكتىلەندىرۆگە تاباندی بولپ، جۆڤگو ەكونومیكاسىنىك جوعاری ساپالی داموٚعا قادام تاستاۆىن بلگەرىلەتۆ

5 جىلدان بەرگی ورتالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ماجلىسىنە جالپىلاي نازار سالساق، ەكو- نومیكالق داموٚدىك جاڤا قالىبىنا ۆیلەسپ، ونی یگەرىپ، وعان جەتەكشىلىك ەتپ، "ئۆشتی ازایتۆ، ئبردی تومەندەتۆ، ئبردی تولقتاۆدی" بلگەرد- لەتۆدەن "قیراتۆ"، "ورناتۆ"، "تومەندەتۆ" جاقتا- رىنا ئتۆیىندی تۆردە كۆش سالۆعا، ونان "بەكەم- دەۆ، كۆشەیتۆ، جوعارىلاتۆ، ىركىلىسسزدەندىرۆ" جاقتارىنا كۆش سالۆعا دەین قامداۆ جاعنداعی قۆـ- رىلىمدىق رەفورمانی ۆزدىكسز تەرەڤدەتۆدىك نەگزگی جەلسی توتەنشە ایقندالدی.

"13 ـ بەسجلىدىق" مەزگىلىندە ەلمىز ەكو- نومیكاسىنىك داموٚی جاڤا قالىپقا ەندی، جىلداماـ- دىق وزگەرگەن، قۆرىلىم ساپالالانعان، قوزعاۆـ- شی كۆش اۆىسقان جاڤا اۆقىم، جاڤا سایىس الدىندا، ئسوز جوق، جاڤا داموٚ ۆستانىمىن ورناتىپ، جاڤا داموٚ ۆستانىمی ارقلی داموٚ ارەكەتىنە جەتەكشىلىك ەتۆ كەرەك.

2016 ـ جىلعی ورتالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ئماجلىسی جاڤا داموٚ ۆستانىمىن مقتاپ ورناتىپ جانە دایەكتىلەندىرپ، تیاناقتاندىرپ، ەكونومیكالق داموٚدىك جاڤا قالىبىنا ۆیلەسپ، ونی یگەرپ، وعان جەتەكشىلىك ەتپ، داموٚ ساپاـ- سىن جانە ونمدىلىگىن ارتتىرۆدی وزەك ەتۆگە تا- باندی بولۆدی ایقىن العا قویدی.

قامداۆ جاعنداعی قۆرىلىمدىق رەفورمانی بلـ- گەرىلەتۆگە تاباندی بولۆ ـــ جاڤا داموٚ ۆستانىمىن دایەكتىلەندىرۆدىك ماڤىزدی تۆتقاسی. 5 جىلدان بەری ورتالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ماجلىستەـ- رىنىك ورنالاسترۆلارىن تیاناقتاندىرپ، ارتىق ئوندىرىس قۆاتىن ازایتۆ، قامبادا باسىلىپ قالۆدی ازایتۆ، سۆیمەندی ازایتۆ ارقلی ەلمىزدىك ونەركا- سىپ ئوندىرىس قۆاتىنىك پایدالانىلۆ مولشەری 2019 ـ جىلدىك سوڤىندا 76.6% كە ارتىپ، ماكرو- لىق سۆیمەندىك جوعاری جىلدامدىقتا ارتۆ اۆقىمی تەجەلدی؛ وزىندىك قۆندی تومەندەتۆ ارقلی كا- سپورىنداردىك سالىق اقی اۆرتپالعی ونان اری تومەندەتىلپ، 2016 ـ جىلدان 2020 ـ جىلعا دەین سالقتی ازایتپ، اقنی تومەندەتۆ جالپی سوماسی 7 تریلیون 600 میلیارد یۆان مولشەرىنە جەتتی.

قامداۆ جاعنداعی قۆرىلىمدىق رەفورمانی ۆاكىل ەتە وتىرپ، ورتالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ئماجلىسی رەفورمانی تەرەڤدەتۆگە جالپي كۆش سالۆدی، كوپ تۆیىندەردە تىك سەر- پىلىس جاساۆدی بلگەرىلەتتی. 5 جىلدان بەری ور- تالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ماجلىستەرىندە بەلگىلەنگەن رەفورما شارالاری ئبر ـ بىرلەپ ناقتاپ تیاناقتانىپ، ئتۆیىندی سالالارداعی، شەشۆشی بۆىندارداعی رەفورمالاردا كەلەلی تىك سەرپىلىستەرگە قول جەتپ، ەكونومیكانىك، قوعام- نىك ئۆرتىس، اقاۆسز داموٚی جەبەلدی.

ەسىك اشۆ "13 ـ بەسجلىدىق" مەزگىلىندە اشلعان ورتالقتىك ەكونومیكالق ماجلىستەرىندە- گی تاعی ئبر كىندىك ئسوز.

5 جىلدان بەری ورتالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ماجلىستەری جاپپاي ەسىك اشۆدىك جاڤا ارناسىنىك قالىپتاسۆىن بلگەرىلەتۆدی، سىرتقا جان ـ جاقتی ەسىك اشۆدی بلگەرىلەتۆدی كوزدەپ، ئبر قدىرۆ ناقتی، جوعاری ئونمدی ەسىك اشۆ شا- رالارىن العا قویپ، سىرتقا ەسىك اشۆدا جاڤا كەلەلی جەتىستىكتەرگە قول جەتكزۆدی بلگەرىلەتتی.

"13 ـ بەسجلىدىق" مەزگىلىندە ەلمىزدىك سىرتقا ەسىك اشۆی ۆزدىكسز كەڤەیدی، "ئبر بەلدەۆ، ئبر جولدی" بىرگە قۆرۆدا سۆبەلی تا- بسقا قول جەتتی، شەتەل ساۆداگەرلەرىنىك قارجی قوسۆىنا رۆقسات ەتۆدی ۆنامسز تىزمىدىكپەن باسقارۆ ئتۆزىمی جاپپاي اتقارىلپ، سىرتقی ساۆدا جانە شەتەل قارجىسىنان پایدالانۆ دەڤگەیی تىك ورەگە جەتتی.

2019 ـ جىلعی ورتالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ئماجلىسی جاڤا ارقىلی دەم بەرۆ جانە رەفورما جاساۆدی، ەسىك اشۆدی ەكی تەـ- گەرشىك ەتپ، ەكونومیكانىك جالپىلىق باسەكەلىك قۆاتىن جاپپاي جوعارىلاتۆدی اتاپ كورسەتتی.

5 جىلدان بەری ورتالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ماجلىستەری جاڤالق اشۆدىك مەملەكەت داموٚىنىك جالپی جاعدایىنداعی وزەكتی ورنی مەن نەگزگی تۆیىندىك ورىنا تاباندی بولپ، جاڤالق اشۆ ارقىلی داموٚعا دەم بەرۆ ستراتەگیاسىنىك دالمە- ئدال اتقارىلۆىن بلگەرىلەتتی.

جۆڤگو ەكونومیكاسی جوعاری ساپالی داموٚعا قاراي نىق قادام تاستادی.

"13 ـ بەسجلىدىق" مەزگىلىندە ەلمىزدىك ەكونومیكالق قۆرىلىمی ۆزدىكسز ساپالالانىپ، ساپاسی مەن ونمدىلگی ۆزدىكسز ارتتی، ەڤ سوڤگی تۆتىنۆ شعسىنىك ەكونومیكالق ارتۆداعی ۆلەس سالىسترماسی 60% شاماسندا ساقتالدی، ستراتەگیالق جاڤادان گۆلدەنگەن كاسپ سالا- لارىنىك جلىدىق ورتاشا ناقتی ارتقان قۆنی 10.4% بولدی، ئتۆرلی بازار تۆلعالارى 130 میلیوننان استی، تۆراقتی نوپوستاعی حالقتىك قالا ـ قالاشقتانۆ سالىسترماسی 60%تەن استی، عارىشقا ادام الپ ۆشۆ، اي بارلاۆ ینجەنەریاسی، اسقىن كومپیۆتەر، كۆانتىتىك حابارلاسۆ، ادام الپ تەرەڤ تەڤىزگە سۆڤگۆ سیاقتی سالالاردا قىرۆار كەلەلی عىلىم ـ تەحنیكالق تابىستارعا قول جەتتی.

"14 ـ بەسجلىدىقتی" بەتكە الا وتىرپ، ور- تالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ئماجلىسی، ئسوز جوق، جاڤا داموٚ كەزەڤىن علمي یگەرپ، جاڤا داموٚ ۆستانىمىن تاباندىلقپەن دایەكتىلەندىـ- رپ، جاڤا داموٚ ارناسىنىك قالىپتاسۆىن بلگەرىلە- تپ، جۆڤگو ەكونومیكاسىنىك جوعاری ساپالی داموٚعا نىق قادام تاستاۆىنا مۆمكىندىك جاسایتىن بولادی.

حالقتی بارىنەن جوعاری قویۆ، ادامدی نەگز ەتۆ

ـــ حالقتی وزەك ەتكەن داموٚ یدەیاسنا تاباندی بولپ، جاپپاي دوڤگەلەك داۆلەتتی قوعام ورناتۆدىك شەشۆشی جەڤىسىنە شەشۆشی تابىسقا قول جەتكزۆدی بلگەرىلەتتی

بیىل 11 ـ ایدىك 23 ـ كۆنی گۆیجوۆ ولكەسی قالعان 9 كەدەي اۆداننىك كەدەي اۆداندار قاتارد- نان شعارىلعاندىعىن جاریالادی. ئسویتپ، ەلمىز- دە 832 كەدەي اۆداننىك بارلىعی كەدەیلىكتەن ارد- لىپ بولدی.

جۆڤحۆا ۆلتىنىك مۆلدە كەدەیلىكتەن ئۆزىلدی ـ كەسلدی ارىلۆ، جاپپاي دوڤگەلەك داۆلەتتىلكتی جۆـ- زەگە اسرۆ مىك جلىدىق ارمانی ادام- دارىدىك قولىمەن جۆزەگە اسرىلادی.

"13 ـ بەسجلىدىق" مەزگىلىندەگی ورتالقتىك ەكونومیكالق قزمەت ماجلىستەرىنىك اقپاراتتىق حابارلارىندا "حالق تۆرمسی" دەگەن ئسوز 23 رەت تىلگە النعان. 5 جىلدان بەری جاپپاي دوڤگەـ- لەك داۆلەتتی قوعام ورناتۆ سندی كۆرەس نساناسی مقتاپ یگەرىلپ، حالق تۆرمسی سالاسندای كور- نەكتی ماسەلەلەر مەن ولقىلقتار ئدال كوزدەلپ، ئبر قدىرۆ قزمەتتەر ئجنتي ورنالاسترىلدی.

(جالعاسی 3 ـ بەتتە)